

În anul 1924, C-tin Brâncuși trăia și lucra într-o mansardă cu vizibilitate destul de bună (o parte din acoperiș era din geamuri de sticlă pe o suprafață extinsă, extrem de mare), așa după cum se vede din fotografia din articolul-eseu de 40 de pagini al d-nei Anna Chave. Probabil în această mansardă a trăit și lucrat câțiva ani buni. Dar în cursul anului 1927, o furtună puternică distruge suprafața de sticlă, inclusiv poate structura de rezistență (caroiajul de lemn al acestei suprafețe), răvășind atelierul Maestrului (să fi fost grindină în Paris atunci ? Grindina necesită diferențe de temperatură, dar cine știe ? Probabil, un fenomen rar în Paris). Maestrul se mută într-o altă clădire de peste drum, probabil cu condiții bune (bănuim că tot o mansardă), dar poate mai strâmtă, deci de dimensiuni mai mici. Din acest motiv, tânărul Noguchi își deschide propriul său atelier personal undeva în periferia Parisului.

Venind pelerini itineranți din America, care îl vizitau permanent, posibil cineva și-a exprimat interesul asupra unei lucrări începute și neterminate de domnul Noguchi. C-tin Brâncuși i-ar fi atribuit un nume adhoc ("Pasăre tânără" 1928, nume care pare a face legătura cu discipolul său), o finisează, o atribuie amatorului (posibil domnul Burden), primind eventual banii atât de necesari mutării în noul spațiu. Posibil la proxima întâlnire cu discipolul său, maestrul s-a recompensat cu bani față de Noguchi (care avea aceleași nevoi ca și Brâncuși: de materiale -piatră, lemn, metal-, de unelte -dălți, ciocane, mașini de perforat și lustruit, discuri abrazive, etc.-. Era în principiu ideea de a folosi un material de lucru deja început, dar nefinalizat, căruia i se putea acorda o utilitate benefică (salvatoare financiar pe moment).

"Peștele" din 1930 este o lucrare originală care beneficiază de intruziuni de material albicios (sub formă de striații) într-o marmură cenușie și iată cum un defect de material poate deveni un atuu de capodoperă. Straniu, nu ?

O versiune din 1924 a "Începutului lumii" reprezintă un ou de bronz polișat, culcat (așezat), pus pe un platou metalic pe un suport de lemn cu alungire curbilinie.

"Himera" din 1918 ar fi o reprezentare de pasăre cu un gol în trup (golul poate un ou sugerând ori reprezentând ? Numai că oul fizic lipsește. De aici și denumirea "Himera").

Co-autorul s-a inspirat din Alfred H. Barr- "Cubism and abstract art", Metropolitan Museum of Art, New York 1936 din unele din fotografiile redade acolo, dar și din alte lucrări.

Tot Alfred H. Barr scrie: "Brâncuși stands apart. He is the most original and the most important of near-abstract sculptors... Brâncuși is however never mechanical in his feeling. He is the master of subtlest modulations of surface and is sensitive in the extreme to the various materials, bronze, stone and wood, which he handles with a variety of techniques. Although his forms sometimes suggest the purity of geometry they are never actually geometrical but usually organic both in name and in shape" (Op. citată, pag. 116. Dl. Barr menționează și alți artiști influențați de Brâncuși: Arp și Moore). Destul de măgulitor. Dimpreună cu aprecierile dlui Isamu Noguchi, înțelegem mai bine importanța Marelui Brâncuși în fenomenul artistic și faptul că este dificil de încadrat într-un curent artistic, fiind oarecum distinct prin opera sa (cotată extrem de bine). Evident, Maestrul nu își vindea lucrările așa cum sunt ele estimate astăzi. Cine se luptă pentru lucrările sale la licitații ? Marele muzee ale lumii care dacă-și doresc ceva, vor încerca să obțină. Altcineva cine ? Ce-i mai mulți dintre noi se mulțumesc cu ceva boabe de orez sau în caz ceva mai fericit, cu emblema frontală a unui autoturism.

Încercarea de a "prețui" "Cumințenia pământului" din 1907 din calcar crinoidal ne-a indicat că o operă artistică nu e ușor de vândut. Oricum, semnificația lucrării nu este aceeași pentru un străin, față de un român. Rețineți: 1907 !

Scris pro-bono douăzecișidoi octombrie 2021, trimis la sighet-online, cu foarte ușoare revizii în aceeași dată.

Scris de Gheorghița N. Dobre și Valentin-Claudiu I. Dobre din surse scrise și internet